

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Вченої ради ДУ «ІГЗ ім.
О.М. Марзєєва НАМН України,
чл.-кор. НАМНУ, д.мед.н.

ПОЛЬКА Н.С.

«__» _____

2024р.

ВИТЯГ

з протоколу № 3/9 засідання фахового семінару профільних лабораторій ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» з розгляду дисертаційної роботи Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування», поданої на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія».

03 жовтня 2024 р.

Присутні: член-кор. НАМНУ, д.мед.н., проф. Полька Н.С., д.мед.н., проф. Черниченко І.О., д.мед.н., проф. Гуліч М.П., д.б.н., проф. Антомонов М.Ю., д.мед.н., проф. Махнюк В.М., д.мед.н. Бабій В.Ф., д.мед.н. Гозак С.В., д.б.н. Литвиченко О.М., д.б.н. Зоріна О.В., к.мед.н. Ольшевська О.Д., к.мед.н. Петренко О.Д., к.мед.н. Станкевич Т.В., к.б.н. Харченко О.О., к.б.н. Могильний С.М., н.с. Захарченко Г.П.

Головуючий – заст. голови вченої ради Інституту, д.мед.н., проф. Черниченко І.О.

Секретар – д.мед.н. Гозак С.В.

Головуючий: На порядку денному – попередня експертиза дисертаційної роботи кандидата медичних наук, старшого наукового співробітника начальника науково-дослідного відділу медичної стандартизації та метрологічного забезпечення Науково-дослідного інституту проблем військової медицини Української військово-медичної академії Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія».

2
натурних, аналітичних та лабораторних досліджень, а також даних НДР НДІ ПВМ УВМА.

Зважаючи на це, на сьогоднішньому семінарі належить вирішити три питання: перше – чи відповідає представлена дисертаційна робота Депутата Ю.М. всім вимогам МОН України?; друге – дати висновок щодо актуальності, новизни, теоретичної та практичної значимості; третє – відповідність викладення матеріалів дисертанта у фахових виданнях. І окреме питання – це затвердження теми дисертаційної роботи Юрія Миколайовича на сьогоднішньому фаховому семінарі.

Рецензенти: завідувач лабораторії гігієни планування та забудови населених місць д.мед.н., проф. Махнюк В.М., завідувач лабораторії епідеміологічних досліджень і медичної інформатики д.б.н., проф. Антомонов М.Ю., завідувач лабораторії радіаційного моніторингу д.б.н., с.н.с. Бuzинний М.Г.

Слухали: Депутата Юрія Миколайовича, який протягом 20 хвилин виклав основні результати дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування», зробивши акцент на положеннях, що визначають актуальність теми, її наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

Доповідачу було поставлено 11 запитань, на які отримано вичерпні, змістовні та обґрунтовані відповіді.

У виступах рецензентів відзначено актуальність, наукову новизну, теоретичну та практичну значущість дисертаційної роботи.

Рецензент проф. Махнюк В. М. відзначила, що актуальність дисертаційної роботи Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» полягає в тому, що вирішення питання забезпечення раціональним та повноцінним харчуванням військовослужбовців Збройних Сил України є надзвичайно важливим і необхідним в умовах сьогодення. Особливої актуальності це питання набуло для наших ЗС України у зв'язку з проведенням антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей та, особливо, після повномасштабного вторгнення російських окупаційних військ на територію нашої держави.

Однак, питанням вивчення взаємозв'язку та відповідності фактичного харчування з особливостями військової служби в нашій державі приділяється мало уваги, а наукові дослідження з вивчення балансу між енергетичними витратами та їх компенсацією за рахунок спожитої їжі не виконувалися взагалі.

Тому дисертаційне дослідження Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» є надзвичайно

важливим і своєчасним та особливо актуальним для ЗС України в умовах боротьби з російськими загарбниками за державний суверенітет України.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вона являється першим широкомасштабним комплексним дослідженням, в результаті виконання якого вдалося вперше в Україні отримати та систематизувати дані про середньодобові потреби в енергії та харчових речовинах військовослужбовців ЗС України різних військово-професійних груп. Вперше вдалося визначити величину фактичних добових енергетичних витрат військових при виконанні завдань за призначенням в умовах бойових дій під час проведення антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) на території Донецької та Луганської областей (АТО (ООС)). Результати дисертаційного дослідження дозволили розкрити сутність та поглибити знання щодо реальних потреб військових фахівців в адекватному повноцінному харчуванні при високих та надвисоких середньодобових енерговитратах (на прикладі військовослужбовців ССО ЗС України) при виконанні ними завдань за призначенням.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розробленні низки нормативно-методичних документів та впровадженні їх у практику Командування Медичних сил ЗС України, Командування Сил спеціальних операцій ЗС України, Центрального управління продовольчого забезпечення ЗС України Тилу ЗС України, заклади охорони здоров'я в системі МО України, системи освіти навчальних закладів (Українська-військово-медична академія, Національна академія Національної гвардії України).

Робота виконана на достатньому науково-методичному рівні, має значну актуальність, новизну, а також важливе теоретичне та практичне значення і відповідає вимогам, зазначеним у пунктах 7 та 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197 (з урахуванням змін, внесених Постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року №502) та може бути рекомендована до офіційного захисту.

Рецензент проф. Антомонов М.Ю. зауважив, що представлена робота є актуальною, містить необхідний об'єм досліджень, забезпечена сучасним рівнем методичного виконання, науковою новизною і практичною цінністю отриманих результатів, які висвітлені у наведених висновках, та повністю відповідає усім вимогам до дисертаційних робіт і може бути представлена до офіційного захисту.

На момент проведення засідання фахового семінару у дисертаційному дослідженні Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» усі зауваження і побажання враховані, виправлені та реалізовані і робота цілком відповідає вимогам ДАК МОН України до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук та може бути рекомендована до офіційного захисту.

Рецензент д.б.н. Бузинний М.Г. відзначив, що дисертація Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб

військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» на здобуття наукового ступня доктора медичних наук є завершеною самостійною науковою роботою, яка виконана на високому науково-методичному рівні та за своєю актуальністю, новизною, теоретичним і практичним значенням, ступенем обґрунтованості і достовірності положень, висновків та рекомендацій повною мірою відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» від 17 листопада 2021 р. № 1197 пп. 7 та 9 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» № 502 від 19.05.2023) і може бути подана до офіційного захисту.

В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: – чл.-кор. НАМН України, д.мед.н. проф. Полька Н.С., д.мед.н., проф. Черниченко І.О., д.мед.н. проф. Гуліч М.П., д.б.н. Литвиченко О.М., які зазначили, що дисертаційна робота Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» є завершеною самостійною науковою працею і може бути рекомендована до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія».

На підставі доповіді здобувача, відповідей на запитання учасників фахового семінару, виступів рецензентів та їхніх висновків, наукової дискусії та обговорення дисертації учасниками фахового семінару профільних лабораторій ДУ «ІГЗ НАМНУ» спільне засідання дійшло висновку:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія»

1. Характеристика особистості здобувача

Депутат Юрій Миколайович, 1966 року народження, у 1991 р. закінчив 4 курси санітарно-гігієнічного факультету Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця (нині Київський національний медичний університет ім. О.О. Богомольця), а у 1993р. – Військово-медичний факультет при Нижегородському медичному інституті за спеціальністю «санітарна справа» (диплом УВ № 606065 від 18 червня 1993 р.). Після здобуття освіти проходив військову службу у ЗС України на посадах від старшого лікаря до начальника санітарно-епідеміологічної лабораторії. З 2002 року був переведений на військову службу до Науково-дослідного інституту проблем військової медицини ЗС України (нині НДІ ПВМ УВМА). У 2010 р. отримав науковий ступінь кандидата медичних наук зі спеціальності 14.02.01 «гігієна та професійна патологія» У 2013 р. отримав вчене звання старшого наукового

співробітника. Полковник м/с Депутат проходив військову службу на посаді заступника начальника Інституту з наукової роботи - начальника науково-дослідного відділу профілактичної медицини НДІ ПВМ УВМА, з якої у 2019 році звільнився в запас. Після звільнення з військової служби продовжив працювати у тій же установі на посаді провідного наукового співробітника. У 2024 році був призваний на військову службу по мобілізації на посаду начальника науково-дослідного відділу медичної стандартизації та метрологічного забезпечення НДІ ПВМ УВМА, на якій перебуває до тепер.

2. Затвердження теми дисертації

У зв'язку з тим, що дисертаційна робота виконувалася Депутатом Ю.М. самостійно, тему було затверджено після представлення роботи дисертантом, виступів рецензентів, обговорення та голосування на засіданні фахового семінару профільних лабораторій ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» з розгляду даної дисертаційної роботи (протокол № 3/д від 03 жовтня 2024 р.). В результаті голосування у вигляді одностайного «За», було прийняте рішення щодо затвердження теми в редакції, представленої дисертантом, а саме: «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування».

3. Актуальність теми дисертації

Вирішення питань забезпечення раціональним та повноцінним харчуванням військовослужбовців Збройних Сил України (ЗСУ) є надзвичайно важливим і необхідним в умовах сьогодення. Особливої актуальності це питання набуло для наших Збройних Сил у зв'язку з проведенням антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей та повномасштабного збройного вторгнення російських військ на територію незалежної України. Повноцінне харчування є одним із важливих чинників підтримання високої військової боєздатності, забезпечує збереження здоров'я, фізичну витривалість, компенсує високі енергетичні витрати і підвищує опірність і стійкість організму в умовах бою.

В Україні основним діючим документом, що регламентує харчування особового складу Збройних сил України є Постанова Кабінету міністрів України від 29 березня 2002 р. № 426 “Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань та осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації” (зі змінами). Цей документ визначає завдання, організацію, порядок та норми продовольчого забезпечення Збройних Сил України і регламентує 15 норм харчування.

У відповідності до Постанови, наказом МО України від 29.04.2020 р. №140 запроваджено перехід ЗС України на систему харчування за Каталогом продуктів харчування, в якому значно ширший асортимент продуктів для приготування страв. Проводиться також робота щодо імплементації стандартів НАТО.

У більшості країн світу харчування військових здійснюється за національними нормами забезпечення з обов'язковим урахуванням характеру військової служби, рівня розвитку військової техніки, засобів озброєння, принципів ведення бойових дій, що, відбивається як на структурі пайків, так і організації харчування військовослужбовців.

Натомість в Україні через недосконалість та застарілість чинної нормативної бази до цього часу не існує класифікатора військової праці та норм фізіологічних потреб в харчових речовинах та енергії. У чинному наказі МОЗ №1073 від 03.09.2017 “Про затвердження Норм фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах і енергії” праця військовослужбовців не регламентується, тому її умовно прийнято прирівнювати до IV (працівники важкої фізичної праці) та V (працівники особливо важкої фізичної праці) груп фізичної активності для дорослого (18-29 років) населення чоловічої статі України. Однак, в умовах, коли Збройні Сили України відстоюють в боях державний суверенітет та незалежність України, таке порівняння стало не виправданим та досить сумнівним.

До того ж, питанням вивчення взаємозв'язку та відповідності фактичного харчування з особливостями військової служби в нашій державі приділяється мало уваги, а наукові дослідження з вивчення балансу між енергетичними витратами військових фахівців ЗС України при виконанні завдань за призначенням та їх компенсацією за рахунок спожитої їжі не виконувалися взагалі.

Тому дисертаційне дослідження Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» є надзвичайно важливим та актуальним для ЗС України.

4. Зв'язок роботи з науковими планами, темами

Дисертаційна робота виконана самостійно і є окремим фрагментом НДР що виконувалися Науково-дослідним інститутом проблем військової медицини Української військово-медичної академії (НДІ ПВМ УВМА) на замовлення Військово – медичного департаменту МО України та командування ССО ЗС України в період з 2015 по 2022 роки, а саме: “Розробка індивідуального бойового раціону харчування військовослужбовців Збройних Сил України відповідно до стандартів НАТО”, шифр “НИВА” (№ держреєстрації 0115U003952, виконувалася в 2015-2016 рр.), “Гігієнічне обґрунтування впливу несприятливих чинників на рівень загальної захворюваності особового складу бойових підрозділів ЗС України при розміщені в польових умовах в зоні проведення АТО (ООС) та розробка комплексу заходів їх профілактики”, шифр “СХІД” (№ держреєстрації 0117U004723, виконувалася в 2017-2018 рр.), “Фізіолого-гігієнічне обґрунтування нутрієнтного складу добового раціону харчування військовослужбовців на кваліфікаційному курсі підготовки Сил спеціальних операцій”, шифр “СОФАС” (№ держреєстрації 0118U000702, виконувалася в 2018-2019 рр.), “Обґрунтування норм фізіологічних потреб в основних харчових речовинах та енергії для військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України”, шифр “СОФАС 2” (№

держреєстрації 0120U101265, виконувалася в 2020-2022 рр.). Автор в одній роботі (НДР, шифр “СХІД”) був науковим керівником, а в інших трьох зазначених науково-дослідних роботах - відповідальним виконавцем.

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вона являється першим широкомасштабним комплексним дослідженням, в результаті виконання якого вдалося вперше в Україні отримати та систематизувати дані про середньодобові потреби в енергії та харчових речовинах військовослужбовців ЗС України різних військово-професійних груп. Вперше визначено величину їх фактичних добових енергетичних витрат при виконанні завдань за призначенням в умовах бойових дій та максимально наближених до них. Результати дисертаційного дослідження дозволили розкрити сутність та поглибити знання щодо реальних потреб військових фахівців в адекватному повноцінному харчуванні при високих та надвисоких середньодобових енерговитратах в умовах наближених до бойових (на прикладі військовослужбовців ССО ЗС України). У результаті проведених досліджень вперше:

- запропоновано та науково обґрунтовано підходи щодо формування нутрієнтної квоти індивідуального бойового раціону харчування військовослужбовців Збройних Сил України із застосуванням стандартів НАТО для забезпечення належної праце- та боєздатності при виконанні ними завдань за призначенням;

- поглиблено та систематизовано знання про природу походження середньодобових енергетичних витрат військовослужбовців різних професійних груп при підготовці та виконанні завдань за призначенням у бойових умовах, а також про зумовлені ними потреби в адекватному харчуванні для компенсації цих витрат та підтримання належного рівня боєздатності;

- здійснено гігієнічну оцінку умов перебування, військової діяльності та організації харчування військовослужбовців ЗС України в бойових умовах;

- встановлено причинно-наслідкову залежність стану здоров'я від умов перебування, харчування та навколишніх чинників (природних, професійних, побутових);

- поглиблено уявлення про особливості процесів формування енергетичних витрат військовослужбовців під час навчально-бойової підготовки на різних фазах Кваліфікаційного курсу Сил спеціальних операцій ЗС України;

- розроблено науково-обґрунтовані підходи щодо забезпечення оптимального функціонування організму військовослужбовців-курсантів під час їх перебування на Кваліфікаційному курсі ССО ЗС України;

- на основі отриманих даних щодо величин енергетичних витрат військовослужбовців на різних фазах Кваліфікаційного курсу ССО ЗС України встановлено норми фізіологічних потреб в енергії та харчових речовинах для цієї військово-професійної групи військовослужбовців ЗС України.

6. Теоретичне та практичне значення результатів досліджень. Використання результатів роботи

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розробленні низки нормативно-методичних документів та впровадженні їх практику Командування Медичних сил ЗС України, Командування Сил спеціальних операцій ЗС України, Центрального управління продовольчого забезпечення ЗС України Тилу ЗС України, заклади охорони здоров'я в системі МО України, системи освіти навчальних закладів (Українська-військово-медична академія, Національна академія Національної гвардії України).

За результатами проведених під час виконання дисертації досліджень вперше:

- розроблено та обґрунтовано у відповідності з вимогами стандартів НАТО та на підставі проведених розрахунків з урахуванням режимів енергетичних витрат (посиленого та звичайного) військовослужбовцями ЗС України різних військово-професійних груп в зоні проведення АТО (ООС), два варіанти проектів семиденного меню індивідуального бойового раціону харчування, що було впроваджено в практичну діяльність Головного продовольчого управління ЗС України та враховано при створенні Норми № 15 - добового польового набору продуктів, затвердженої Постановою КМУ від 3 жовтня 2016 р. № 696 (акт впровадження від 08.11.2016 р.);

- розроблено та науково обґрунтовано проект норм індивідуального раціону харчування для військовослужбовців на основі досліджених фактичних енергетичних витрат на Кваліфікаційному курсі підготовки ССО ЗС України;

- розроблено, апробовано та впроваджено у практичну діяльність військової частини А2772 Інформаційну стратегію цифровізації логістичного забезпечення та оперативного кількісно - якісного розрахунку складу раціону харчування відповідно до встановлених фактичних енерговитрат організму (акт впровадження від 29.12.2020 р.);

- розроблено, обґрунтовано та впроваджено у практичну діяльність військової частини А2772 Методичні рекомендації щодо оптимального нутрієнтного складу добового раціону харчування військовослужбовців на Q-курсі (акт впровадження від 29.12.2020 р.);

- розроблено, обґрунтовано та впроваджено “Організаційно – методичні вказівки щодо раціонального харчування військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України”, в яких викладені основні вимоги до організації харчування з врахуванням фактичних енергетичних потреб військовослужбовців на різних фазах підготовки кваліфікаційного курсу (затверджено та введено в дію наказом Командувача ССО ЗС України №534 від 11.11.2020 року).

- розроблено та впроваджено в практику військово-медичних закладів Методичні вказівки щодо норм лікувального харчування для поранених та хворих військовослужбовців, які перебувають на лікуванні та реабілітації в закладах охорони здоров'я в системі МО України (із застосуванням Каталогу продуктів). Розроблено та запроваджено новітні підходи до: застосування лікувальних дієт; використання ентерального харчування для важко поранених та хворих; призначення безглютенної дієти (Наказ директора Військово-медичного департаменту МО України №16 від 05.10.2017 р.);

- обґрунтовано зміни асортименту продуктів харчування норм лікувального харчування для поранених та хворих військовослужбовців, що перебувають на лікуванні та реабілітації у закладах охорони здоров'я в системі МО України за видами дієт з внесенням до Каталогу продуктів (наказ МО України від 15.11.2019 р. № 591);

- розроблено та впроваджено в план підготовки військових лікарів на кафедрі військово-профілактичної медицини Української військово-медичної академії цикл лекцій щодо організації харчування військовослужбовців у Збройних Силах України (акт впровадження від 23.08.2024 р.).

7. Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків, які сформульовані в дисертації

Основні наукові положення відповідають сформульованим в дисертації меті та завданням. Обсяг наукового матеріалу, комплекс використаних методів дослідження, оцінка отриманих результатів і характер їх тлумачень достатні для обґрунтування наукових положень дисертації. Достовірність даних підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних. Зауважень щодо упорядкування первинної документації немає. Під час вивчення матеріалів дисертації, аналізу наукових публікацій фактів академічного плагіату (в тому числі запозичення ідей, моделей, відсутності належних посилань, помилок цитування тощо) не виявлено. Робота не містить ознак фальсифікації результатів досліджень. Отже, порушень академічної доброчесності не виявлено.

Висновки обґрунтовані і логічно виходять із результатів проведених досліджень. Їх повнота і достовірність підтверджуються результатами статистичної обробки.

8. Апробація результатів дисертації

Основні положення дисертаційного дослідження представлені та оприлюднені на: Всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю: “Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України” (тринадцяті Марзеєвські читання, чотирнадцяті Марзеєвські читання, п'ятнадцяті Марзеєвські читання, шістнадцяті Марзеєвські читання, сімнадцяті Марзеєвські читання, вісімнадцяті Марзеєвські читання, дев'ятнадцяті Марзеєвські читання) (Київ, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023); “Епідеміологічні дослідження в профілактичній та клінічній медицині”, присвяченій засновнику західної епідеміології Джону Сноу (Харків, 2018); III, IV, V Науково-практичних конференцій з міжнародною участю “Академічні читання імені Володимира Паська в рамках 29-ї, 30-ї, 31-ї Міжнародних медичних виставок “PUBLIK HEALTH 2020, 2021, 2022” (Київ, 2020, 2021, 2022); “Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини” (Київ, 2020, 2021, 2023); “Довкілля і здоров'я” присвяченої 35-ій річниці Чорнобильської катастрофи (Тернопіль, 2021); “Наукові досягнення медичної галузі та фармації країн ЄС” (Республіка Польща, Ченстохова, 2021); The XX International Scientific and Practical Conference “Problems of science and practice, tasks and ways to solve them” (Warsaw, Poland, 2022); “Актуальні питання хімічної

безпеки, протирадіаційного захисту та оцінки ризиків хімічного та радіаційного впливу на здоров'я людини та середовище її життєдіяльності через призму сучасних ХБРЯ загроз” (Київ, 2022); Всеукраїнських науково-практичних конференціях: “Актуальні питання захисту довкілля та здоров'я населення України” (Київ, 2017); “Перспективні напрямки наукових досліджень щодо технічного та тилового забезпечення Національної гвардії України” (Харків, 2019, 2021, 2024); “Наукова конференція молодих вчених” (Київ, 2019, 2020, 2021); “Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи” (Харків, 2020).

9. Повнота викладення матеріалів досліджень в публікаціях і обговоренні їх на наукових конференціях

Оцінюючи ступінь оприлюднення та повноту викладу основних результатів дисертаційної роботи у наукових і фахових виданнях, учасники фахового семінару профільних лабораторій Інституту відзначають, що всі завдання, поставлені в дисертації, наукові положення, результати дослідження, висновки та рекомендації знайшли повне відображення у 53 наукових працях: 21 з них опубліковано у наукометричних та фахових виданнях, включаючи 15 публікацій - у наукових періодичних фахових виданнях України, 4 публікації - у наукових періодичних виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus (з них 1 робота - у наукових періодичних виданнях інших держав та 3 публікації - у наукових періодичних виданнях України) та 2 публікації - у наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз Web Of Science, 1 колективна монографія, 1 патент на корисну модель. Результати дисертаційного дослідження висвітлені в 26 тезах доповідей наукових конференцій. Видано 2 методичні вказівки та 2 методичні рекомендації.

Отже, кількість публікацій та їх рівень цілком відповідають загальноприйнятим вимогам та об'єктивно відображають головні наукові положення дисертаційної роботи.

10. Список робіт, опублікованих за темою дисертації – у наукових періодичних фахових виданнях України:

1. Спосіб визначення синдрому нервово-емоційного напруження у військовослужбовців: пат. 51091 Україна: G01N33/48 /Варус В.І., Іванов Д.А., Брюзгіна Т.С., Депутат Ю.М., Швець А.В. – № u2010 02710; заявл. 11.03.2010; опубл. 25.06.2010, Бюл. № 12. – 4 с. (*здійснення патентного пошуку, аналіз отриманих результатів, підготовка заявки на патент*).

2. Варус В.І., Іванов Д.А., Брюзгіна Т.С., Депутат Ю.М. Вивчення змін ліпідного метаболізму крові і поту у військовослужбовців з дезадаптаційними зривами. Зб. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л. Шупика. К., 2010. Вип.19. С. 66–70. (*аналіз джерел літератури, участь у проведенні досліджень, аналізі та оцінці отриманих результатів*).

3. Депутат Ю.М. Гігієнічна оцінка фізіологічного стану організму військовослужбовців Збройних Сил України при фактичному та скоригованому раціоні харчування. Військова медицина України. 2012. Т.12, № 1. С. 94-102.

4. Депутат Ю.М. Гігієнічна оцінка матеріалів для виробництва військової форми одягу військовослужбовців Збройних Сил України – нагальне питання сьогодення. Зб. наук. праць УВМА: Проблеми військової охорони здоров'я. К., 2012. Вип. 31. С. 408-412.

5. Депутат Ю.М., Белов О.А., Гусак А.І., Гусак Н.М. та ін. Гігієнічна оцінка професійних ризиків праці військовослужбовців Збройних Сил України в умовах дії несприятливих чинників військової служби. Зб. наук. праць УВМА: Проблеми військової охорони здоров'я. К., 2014. Вип. 42, Т. I. С.140-146. *(участь у проведенні досліджень, аналізі та оцінці отриманих результатів, підготовка статті до друку)*.

6. Депутат Ю.М., Белов О.А., Гусак А.І., Гусак Н.М. та ін. Зміни деяких імунологічних показників у військовослужбовців строкової служби, які працюють в умовах спеціальних споруд фортифікаційного типу. Зб. наук. праць УВМА: Проблеми військової охорони здоров'я. К., 2016. Вип. 45, Т. I. С.29-35. *(участь у проведенні досліджень, аналізі та оцінці отриманих результатів, підготовка статті до друку)*.

7. Депутат Ю.М., Горішна О.В. Вивчення питання компенсації енергетичних витрат військовослужбовців сил спеціальних операцій за допомогою раціонів харчування. Зб. наук. праць УВМА: Проблеми військової охорони здоров'я. К. 2017. Вип. 49, Т. II. С. 70-78. *(загальний задум, пошук та аналіз джерел літератури, підготовка статті до друку)*.

8. Депутат Ю.М., Гуліч М.П. Аналіз стану харчування військовослужбовців Збройних Сил України під час проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей. Військова медицина України. 2017. Т. 17. № 3-4. С.106-115. *(загальний задум, пошук та аналіз джерел літератури, участь у проведенні досліджень, аналіз та оцінка отриманих результатів, написання та підготовка статті до друку)*.

9. Депутат Ю.М., Гуліч М.П. Харчування військовослужбовців Збройних Сил України у зоні проведення операції об'єднаних сил: реалії та необхідність змін. Довкілля та здоров'я. 2019. №1. С.23-28. *(пошук та аналіз джерел літератури, участь у проведенні наукових досліджень, аналіз та оцінка отриманих результатів, написання та підготовка статті до друку)*.

10. Гуліч М.П, Депутат Ю.М., Любарська Л.С. Харчування військовослужбовців Збройних Сил України в умовах проведення операції об'єднаних сил: проблеми та порівняльна оцінка індивідуальних харчових пайків. Військова медицина України. 2019. №1. С.46-51. *(пошук та аналіз джерел літератури, участь у редагуванні та підготовці статті до друку)*.

11. Депутат Ю.М., Іванько О.М., Левіт Й.Р., Гусак Н.М. Застосування комплексу багатомірних статистичних методів в аналізі оцінювання стану системи харчування військовослужбовців Збройних Сил України. Зб. наук. праць УВМА: Проблеми військової охорони здоров'я К., 2019. Вип.52. С. 51 - 65. *(загальний задум, аналіз джерел літератури, участь у проведенні досліджень, редагування та підготовка статті до друку)*.

12. Досвід організації санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення військ (сил) під час проведення Антитерористичної операції (Операції об'єднаних сил): монографія/ Сердюк А.М., Хоменко І.П., Лурін І.А., Базика Д.А.,

Галушка А.М., Савицький В.Л., Іванько О.М., Депутат Ю.М.; за ред. В.І. Цимбалюка. К.: Софія-А, 2019. 269 с. *(написання та підготовка до друку Розділу 6. Удосконалення харчування військовослужбовців під час проведення АТО (ООС)).*

13. Савицький В.Л., Депутат Ю.М., Іванько О.М., Горішна О.В. Досвід застосування індивідуальних раціонів харчування військовослужбовців: реалії та перспективи. Сучасні аспекти військової медицини: зб. наук. праць НВМКЦ “ТВКГ”. 2020. Вип. 27. Ч. 2. С. 76-84. *(загальний задум, участь у проведенні досліджень, аналіз та статистична обробка отриманих результатів, написання та підготовка статті до друку).*

14. Жалдак А.Ю., Іванько О.М., Депутат Ю.М. Перспективність дослідження поту та слини для вивчення пристосувальних реакцій організму військовослужбовців при фізичних навантаженнях. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2021. №2. С.53-63. *(загальний задум, пошук та аналіз джерел літератури, редагування та підготовка статті до друку).*

15. Савицький В.Л., Депутат Ю.М., Антомонов М.Ю., Іванько О.М. та ін. Розробка математичної моделі для прогнозу захворюваності на covid-19 у Збройних Силах України. Інфекційні хвороби. 2021. №1 (103). С. 23-31. *(пошук та аналіз джерел літератури, редагування та підготовка статті до друку).*

16. Депутат Ю.М., Савицький В.Л., Іванько О.М., Горішна О.В. Особливості водоспоживання військовослужбовців на Кваліфікаційному курсі Сил спеціальних операцій Збройних Сил України. Сучасні аспекти військової медицини: зб. наук. праць НВМКЦ “ТВКГ”. 2021. Вип. 28. Ч. 1. С. 45-56. *(загальний задум, участь у проведенні досліджень, аналіз та статистична обробка отриманих результатів, написання та підготовка статті до друку).*

17. Савицький В.Л., Іванько О.М., Депутат Ю.М., Жалдак А.Ю. та ін. Узагальнення досвіду медичної служби Збройних Сил України щодо боротьби з пандемією covid-19 у 2020-2021 роках. Інфекційні хвороби. 2022. №2. С. 20-27. *(пошук та аналіз джерел літератури, аналіз та узагальнення отриманих результатів, редагування та підготовка статті до друку).*

– у наукових періодичних виданнях інших держав:

18. Deputat Yu. N., Ivanko O. M., Savitskyi V. L. et al. Research of the actual energy consumption of the military personnel of the Armed Forces of Ukraine to substantiate the correction of their daily diet. Wiadomości Lekarskie. 2021;74 (3 р.П):684-689. *(наукометрична база Scopus)* *(загальний задум, пошук та аналіз джерел літератури, участь у проведенні наукових досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, написання та підготовка статті до друку).*

– у наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз:

19. Гуліч М.П., Петренко О.Д., Любарська Л.С., Депутат Ю.М. Харчування солдатів у бойових умовах і еволюція від Запорізької січі до сьогодення. Медичні перспективи. 2020. Т.25. №1. С. 221-229. *(наукометрична база Web of Science)* *(пошук та аналіз джерел літератури, редагування та підготовка статті до друку).*

20. Депутат Ю.М., Гуліч М.П., Савицький В.Л., Іванько О.М. та ін. Застосування інформаційної моделі розрахунку раціону харчування для

компенсації енергетичних витрат військовослужбовців Збройних Сил України. Медичні перспективи. 2021. Т.26. №3. С. 161-168. (наукометрична база *Web of Science*) (загальний задум, пошук та аналіз джерел літератури, участь у проведенні наукових досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, редагування та підготовка статті до друку).

21. Депутат Ю.М., Жалдак А.Ю. Гігієнічна оцінка середньодобового раціону харчування військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України. Український журнал військової медицини. 2021. Т.2. №4. С. 60-70. (наукометрична база *Scopus*) (загальний задум, участь у проведенні досліджень, аналіз отриманих результатів, редагування та підготовка статті до друку).

22. Депутат Ю.М., Ричка О.В., Горішна О.В., Жалдак А.Ю. Оцінка стану здоров'я військовослужбовців як один з етапів нормування їх харчування. Український журнал військової медицини. 2022. Т.3. №2. С. 25-36. (наукометрична база *Scopus*) (загальний задум, участь у проведенні досліджень, аналізі отриманих результатів, редагування та підготовка статті до друку).

23. Швець А.В., Горішна О.В., Депутат Ю. М., Ричка О.В. та ін. Прогностична оцінка потреби у медичній реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України на основі даних структури їх бойової травми. Український журнал військової медицини. 2022. Т.3. №3. С. 110-117. (наукометрична база *Scopus*) (пошук та аналіз джерел літератури, участь у проведенні наукових досліджень, редагування статті).

11. Особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Дисертантом в повному обсязі здійснено інформаційний пошук та аналіз джерел наукової літератури за тематикою дисертаційної роботи, визначено мету, загальний задум та задачі досліджень, визначені основні напрямки проведення наукових дослідження, виконано підбір методик дослідження, організовано і проведено дослідження, здійснено узагальнення та статистичні розрахунки отриманих результатів, сформульовано висновки. Автором розроблено науково-обґрунтовані підходи щодо необхідного набору продуктів індивідуального бойового раціону харчування військовослужбовців Збройних Сил України для забезпечення оптимального функціонування організму військовослужбовців ЗС України при виконанні ними завдань за призначенням в бойових та наближених до бойових умовах, розроблена та апробована методика розрахунку кількісних та якісних показників вмісту основних нутрієнтів та їх співвідношення в добовому раціоні харчування військовослужбовців при перебуванні на Кваліфікаційному курсі підготовки ССО ЗС України в залежності від прогнозованих енергетичних витрат на різних фазах підготовки військовослужбовців ССО ЗС України, розроблено та науково обґрунтовано методичні рекомендації щодо оптимального нутрієнтного складу добового раціону харчування військовослужбовців на кваліфікаційному курсі підготовки Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, розроблено та обґрунтовані організаційно-методичні вказівки щодо раціонального харчування військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, розроблено та впроваджено в практику військово-медичних закладів методичні вказівки щодо норм

лікувального харчування для поранених та хворих військовослужбовців, які перебувають на лікуванні та реабілітації в закладах охорони здоров'я в системі МО України (із застосуванням Каталогу продуктів). Дисертантом сформовані та обґрунтовані провідні положення дисертаційної роботи, які виносяться на офіційний захист. Наукові дослідження, що були проведені серед військового контингенту в рамках дисертаційної роботи в інших роботах не використовувались. Всі розробки та ідеї, які лягли в основу написання дисертаційної роботи належать виключно здобувачу, що виключає будь-яку можливість конфлікту інтересів з іншими співавторами сумісних опублікованих наукових праць.

Особистий внесок здобувача становить понад 90 % від загального обсягу роботи.

12. Спеціальність, якій відповідає дисертація

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 - Гігієна та професійна патологія (медичні науки).

13. Відомості проведення біоетичної експертизи дисертації

Висновок комісії з питань етики Української військово-медичної академії (протокол № 20 від 18 червня 2024 р.) засвідчує, що дисертаційна робота Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» виконувалася з урахуванням існуючих біотичних норм та стандартів щодо проведення наукових досліджень.

14. Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують доступність їх сприйняття.

15. Відповідність дисертації вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора наук

Дисертаційна робота Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» є завершеним і самостійним науковим дослідженням, результати якого мають теоретичну цінність, наукове та практичне значення і повною мірою відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

ПОСТАНОВИЛИ:

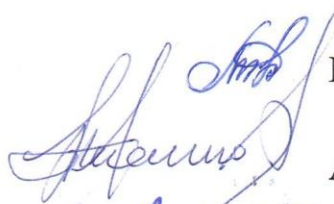
Рекомендувати дисертацію Депутата Юрія Миколайовича «Концептуальні засади забезпечення енергетичних потреб військовослужбовців Збройних Сил України за рахунок адекватного харчування» до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01– «гігієна та

професійна патологія» (медичні науки) у спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Висновок прийнято одногосно.

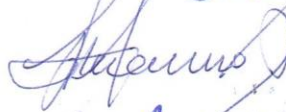
Рецензенти:

Д.мед.н., професор

Махнюк В.М. –

Д.б.н., професор

Антомонов М.Ю.

Д.б.н., с.н.с.

Бузинний М.Г.